

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

Кафедра гігієни тварин і харчових продуктів ім. професора А.К. Скороходька

ЗАТВЕРДЖЕНО
Факультет ветеринарної медицини
4 червня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ГІГІЄНА УТРИМАННЯ СОБАК І КОТІВ»**

Галузь знань	21 Ветеринарна медицина
Спеціальність	211 «Ветеринарна медицина»
Освітня програма	Ветеринарна медицина
Факультет (ННІ)	ветеринарної медицини
Розробник:	доцент, к.вет.н. Поляковський В.М.

Київ – 2025

Дисципліна «Гігієна утримання собак і котів» формує у майбутнього ветеринара комплексне екосистемне мислення, яке охоплює не лише здоров'я тварин, а й санітарний стан виробничого середовища, якість продукції тваринного походження та екологічну безпеку. Глибоке розуміння гігієнічних принципів дозволяє ветеринарному лікарю не лише лікувати, а передусім – попереджувати хвороби, підвищувати ефективність тваринництва і сприяти розвитку аграрного сектору.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Магістр	
Спеціальність	211 Ветеринарна медицина	
Освітня програма	Ветеринарна медицина	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	Іспит	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	6	
Семестр	12	
Лекційні заняття	15 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	15 год.	год.
Лабораторні заняття	год.	год.
Самостійна робота	90 год.	год.
Індивідуальні завдання	год.	год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	2 год.	

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни: набуття студентами теоретичних знань та практичних навичок з особливостей гігієни утримання та догляду за дрібними домашніми тваринами.

Завдання навчальної дисципліни вивчення біологічних особливостей, етологічних потреб котів та собак, впливу факторів зовнішнього середовища на організм дрібних домашніх тварин, вивчення санітарно-гігієнічних нормативів утримання та годівлі собак і котів, виконання

повсякденних гігієнічних процедур та надання невідкладної ветеринарної допомоги дрібним домашнім тваринам.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі ветеринарної медицини, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 10. Здатність розробляти стратегії безпечного, санітарно обумовленого утримання тварин.

СК 16. Здатність оберігати довкілля від забруднення відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 7. Формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі та лікування тварин, профілактики заразних і незаразних хвороб, а також виробничих і технологічних процесів на підприємствах з утримання, розведення чи експлуатації тварин різних класів і видів.

ПРН 8. Здійснювати моніторинг причин поширення хвороб різної етіології та біологічного забруднення довкілля відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.

ПРН 17. Знати правила та вимоги біобезпеки, біоетики та добробуту тварин.

Компетенції першого дня

2. Розуміти методи наукових досліджень, внесок фундаментальних і прикладних досліджень у науку та реалізацію принципу 3Rs (Replacement, Reduction, Refinement - Заміна, Скорочення, Удосконалення).

4. Сприяти та контролювати збереження здоров'я та безпеки себе, пацієнтів, власників тварин, колег та навколишнього середовища під час здійснення професійної діяльності; демонструвати знання про принципи забезпечення якості; застосовувати принципи управління ризиками на практиці.

9. Розуміти та застосовувати принципи концепції Єдиного здоров'я для забезпечення належної клінічної практики у ветеринарії, а також науково обґрунтованої та доказової ветеринарної медицини.

10. Розуміти та застосовувати принципи концепції Єдиного здоров'я для забезпечення належної клінічної практики у ветеринарії, а також науково обґрунтованої та доказової ветеринарної медицини

11. Демонструвати здатність критично аналізувати докази, справлятися з неповною інформацією, вирішувати непередбачувані ситуації та адаптувати знання, вміння і практичні навички до різних виробничих ситуацій.
12. Використовувати професійні здібності для сприяння розвитку ветеринарних знань та реалізації концепції "Єдине здоров'я" з метою сприяння здоров'ю, безпеці та благополуччю тварин, людини і навколишнього середовища, а також досягнення Цілей сталого розвитку ООН.
14. Демонструвати прихильність до навчання впродовж всього життя особистого удосконалення та професійного розвитку. Це включає в себе реєстрацію та рефлексію професійного досвіду, а також вжиття заходів для покращення професіоналізму та компетентності.
15. Регулярно брати участь у процесах самоаналізу та оцінювання з боку колег з метою підвищення ефективності власної роботи і роботи всього колективу.
16. Отримувати точну та об'єктивну історію окремої тварини або групи тварин, а також їх утримання та стану навколишнього середовища.
21. Оцінювати фізичний стан, благополуччя та стан годівлі тварини або групи тварин та консультувати власника тварин щодо принципів утримання, годівлі, відтворення, продуктивних якостей, добробуту, індивідуального здоров'я, здоров'я стада та громадського здоров'я.
22. Збирати, зберігати та транспортувати зразки, обирати відповідні діагностичні тести, здійснювати інтерпретації та мати розуміння щодо обмеження результатів тестів.
26. Отримувати доступ до відповідних джерел інформування та Законодавства, що стосуються догляду за тваринами та забезпечення їх благополуччя, переміщення тварин, нотифікацій щодо догляду за тваринами та їх добробутом, переміщенням тварин, хвороб, що підлягають повідомленню, використання лікарських засобів, включаючи відповідальне використання антимікробних препаратів.
36. Проводити інспекцію харчових продуктів і кормів для правильного визначення умов, що впливають на якість і безпеку продуктів тваринного походження, включаючи пов'язані з ними харчові технології.
37. Захищати здоров'я населення шляхом виявлення умов, що прямо чи опосередковано пов'язані з тваринами, продуктами тваринного походження та побічними продуктами, якщо вони сприяють захисту, збереженню та покращенню здоров'я людей.
38. Консультувати населення та впроваджувати програми профілактики та ліквідації хвороб відповідно до захворювання та виду тварин, прийнятих стандартів здоров'я тварин, їх добробуту, громадського здоров'я та охорони навколишнього середовища.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
л			п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Гігієна утримання котів														
Тема 1. Основи фелінології. Біологічні особливості котів		16	2	2			12							
Тема 2. Санітарно-гігієнічні та ветеринарні норми і правила утримання та поводження з котами		16	2	2			12							
Тема 3. Етологічні потреби котів		16	2	2			12							
Тема 4. Догляд та грумінг котів		16	2	2			12							
Разом за змістовим модулем 1		64	8	8			48							
Змістовий модуль 2. Гігієна утримання собак														
Тема 5. Основи кінології. Біологічні особливості собак		16	2	2			12							
Тема 6. Санітарно-гігієнічні та ветеринарні норми і правила утримання та поводження з собаками		16	2	2			12							
Тема 7. Етологічні потреби котів та собак		16	2	2			12							
Тема 8. Догляд та грумінг собак		8	1	1			6							
Разом за змістовим модулем 2		52	7	7			38							
Усього годин	120		15	15			90							
Курсовий проект (робота) з _____ (якщо є в робочому навчальному плані)			-	-	-		-		-	-	-		-	
Усього годин	120		15	15			90							

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість, год
1	Основи фелінології. Біологічні особливості котів	2
2	Санітарно-гігієнічні та ветеринарні норми і правила утримання та поводження з котами	2
3	Етологічні потреби котів	2
4	Догляд та грумінг котів	2
5	Основи кінології. Біологічні особливості собак	2
6	Санітарно-гігієнічні та ветеринарні норми і правила утримання та поводження з собаками	2
7	Етологічні потреби собак	2
8	Догляд та грумінг собак	2

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Техніка безпеки при роботі з собаками і котами	2
2	Грумінг, косметичні операції, етологічні потреби котів	2
3	Біологічні особливості та видове різноманіття великих і дрібних котів. Основні породи котів в Україні	2
4	Гігієна утримання котів	2
5	Народно-господарське значення собак	2
6	Біологічні особливості та видове різноманіття великих і дрібних собак. Основні породи собак в Україні	2
7	Гігієна утримання собак. Квартирне утримання собак. Вільне і вуличне утримання собак. Утримання собак в умовах розплідника	2
8	Виставки, племінні огляди і чемпіонати. Родовід, бонітування екстер'єр і конституція, генотип і фенотип	1

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Гігієна утримання службових собак.	2
2	Гігієна утримання мисливських собак.	2
3	Гігієна утримання собак-компаньйонів.	2
4	Гігієна утримання декоративних собак.	2
5	Гігієна утримання котів сфінксів.	2
6	Гігієна утримання короткошерстих котів.	2
7	Гігієна утримання довгошерстих котів.	2

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- захист лабораторних робіт;
- модульні тести;
- екзамен.

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань).

7. Методи оцінювання.

- усне або письмове опитування;
- захист лабораторних робіт;
- реферати, есе;
- модульне тестування;
- екзамен.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності 12 семестр

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Гігієна утримання котів		
Практична робота 1.	Знати вплив фізичних показників повітря на організм котів. Вивчити біологічні особливості організму котів. Розуміти значення благополуччя котів. Визначати показники вмісту сухих кормів для котів.	14
Практична робота 2.		14
Практична робота 3.		14
Практична робота 4.		14
Самостійна робота 1.	Використовувати отримані знання в практичній роботі. Знати та розуміти значення контролю стану повітряного середовища.	14
Модульна контрольна		30

робота 1		
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Гігієна тваринницьких приміщень та води		
Практична робота 5.	Знати вплив фізичних показників повітря на організм собак. Вивчити біологічні особливості організму собак. Розуміти значення благополуччя собак. Визначати показники вмісту сухих кормів для собак.	14
Практична робота 6.		14
Практична робота 7.		14
Практична робота 8.		14
Самостійна робота 2.	Використовувати отримані знання в практичній роботі. Знати та розуміти значення контролю стану повітряного середовища.	14
Модульна контрольна робота 2		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

8.3. Політика оцінювання

<i>Політика щодо дедлайнів та перескладання:</i>	Студент повинен здавати усі роботи в заплановані терміни до закінчення вивчення поточного модуля. Роботи, що здаються з порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модульної контрольної роботи відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний) і дозволяється в термін до закінчення наступного модуля).
<i>Політика щодо академічної доброчесності:</i>	Списування, використання мобільних девайсів, додаткової літератури під час модульних контрольних робіт, заліків та екзаменів заборонено. Самостійні роботи та реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.
<i>Політика щодо відвідування:</i>	Відвідування лекційних та лабораторних занять є обов'язковим для всіх студентів. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись згідно з індивідуальним навчальним планом, затвердженим у визначеному порядку. Пропущені лекції, після їх опрацювання здобувачем вищої освіти, відпрацьовуються у вигляді співбесіди з викладачем або в он-лайн формі. Пропущені

9. Рекомендовані джерела інформації

1. Кінологія: утримання, годівля, дресирування собак. Підручник / Бурлака В.А., Горальський Л.П., Засекін Д.А., та ін. Житомир. 2013. 512 с.
2. Гігієна тварин /М.В.Демчук, М.В.Чорний, М.П.Високос, М.О.Захаренко. К.: Еспада, 2005. 384 с.
3. Утримання та догляд собак / Захаренко М.О., Шевченко Л.В., Поляковський В.М., Михальська В.М., Малюга Л.В., Соломон В.В. Київ. ТОВ «ЦП КОМПРИНТ». 2016. 457 с.
4. Гігієна та особливості транспортування тварин і продукції тваринництва. / В.М. Поліщук, Д.А. Засекін, Т.О. Білько, В.М. Поляковський, В.В. Соломон. К.: Центр учбової літератури. 2020. 520 с.
5. Системи утримання тварин. Навчальний посібник / Захаренко М.О., Поляковський В.М., Шевченко Л.В., Михальська В.М., Малюга Л.В., Засекін Д.А., Соломон В.В. Київ. Видавництво «Центр учбової літератури». 2016. 424 с.
6. Спеціальна гігієна тварин. Навчальний посібник / Поляковський В.М., Чепіль Л.В. Київ. ТОВ «Центр поліграфії» КОМПРИНТ». 2017. 568 с.
7. Засекін Д.А. Санітарні норми для тваринницьких та переробних підприємств України. Навчальний посібник. Д.А. Засекін, В.М. Поляковський, В.В. Соломон. К.: Центр учбової літератури. 2015. 400 с.
8. Ветеринарна гігієна та санітарія (запитання і відповіді). Д.А. Засекін, Н.І. Кос'янчук, В.В. Соломон, М.Д. Кучерук. К.: Видавництво ПП «Дірект Лайн». 2015.

Інформаційні ресурси

1. Кінологічна спілка України (офіційний сайт) URL: <http://uku.com.ua/>.
2. Федерація мисливського собаківництва України (офіційний сайт) URL: <https://fmsu.org>.
3. Товариство сприяння обороні України: ТСОУ(офіційний сайт) URL: tsou.kiev.ua/
4. Федерація службового собаківництва України (офіційний сайт) URL: <https://fccu.com.ua/>.
5. Кінологія Міжнародна громадська організація (офіційний сайт) URL: kinology.ucoz.ua/forum/3.
6. Сайт «Dog Lider» URL: <http://dog-lider.org.ua/>
7. Скільки домашніх котів і собак у світі та Україні? URL: <https://zoobonus.ua/news/skilki-domashnih-kotiv-i-sobak-v-sviti-ta-ukrayini>.

8. Фелінологічна Спілка України. URL: <https://www.fife-ua.org/>.
9. Україна для котів. Рейтинг країн-рекордсменів за кількістю домашніх тварин. Інфографіка. URL: <https://tsn.ua/tsikavinki/ukrayina-dlya-kotiv-reyting-krayin-rekordsmeniv-za-kilkistyu-domashnih-tvarin-619511.html>.
10. Ottoni C. The palaeogenetics of cat dispersal in the ancient world// Nature Ecology & Evolution 0139 (2017) Vol. 1 URL: <https://www.researchgate.net/publication/318...>
11. Worldwide Pet Ownership Statistics | Most Common Pets Around the World - PetSecure. URL: <https://www.petsecure.com.au/pet-care/a-guide-to-worldwidepetownership/>
12. The Happy Cat Handbook - Penguin Books, 25.04.2019 URL: <https://www.penguin.co.uk/books/the-happy-...>